N°. 317. 1854.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

VRIJDAG 2 JUNIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . " [illegible]

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Van onderscheidene zijden [illegible] boekhandelaren in de provinciën, bittere klagten over de uitgave door het Ministerie van Oorlog van eene kaart van het tooneel des oorlogs in het Oosten.

Men schrijft ons, dat niet slechts door de uitgave, maar ook door den goedkoopen prijs, waarvoor de particuliere industrie zoodanige kaart niet kan leveren, de boekhandel schromelijk benadeeld wordt, aangezien het publiek, omdat de kaart op eene officiële wijze is uitgegeven, daaraan de voorkeur geeft boven zoo vele andere, ofschoon meer naauwkeurige kaarten, die door den Boekhandel zijn verkrijgbaar gesteld; maar deze Boekhandel wordt ook, in het algemeen, benadeeld, doordien de verkoop der kaart slechts gegund is aan *enkele* boekhandelaars in het Rijk, en men, boven dat alles, de kaart van het Ministerie van Oorlog, *huis aan huis, bij de particulieren te koop aanbiedt.*

"Als het Gouvernement" — aldus schrijft men ons — "nu ook tegen ons Boekhandelaren, die onder patent "en belastingen zwaar gebukt gaan, gaat con"curreren, dan kunnen wij onze winkels wel sluiten."

De klagten achten wij allezins gegrond en de handeling der Regering, ten deze, geheel onbestaanbaar met hare roeping, om de nijverheid der ingezetenen te ondersteunen en te bevorderen.

Welligt, dat dergelijke particuliere handelsspeculatie van wege de Regering behoort tot de "tegenovergestelde" en "meer nationale" rigting, ons bij het ministerieel programma van 26 April beloofd!

De nieuwe Minister van Finantiën heeft aan eene belangrijke discussie, bij gelegenheid van de behandeling van het wetsontwerp, houdende wijzigingen in de wetten op den accijns van het gemaal, het hoofd moeten bieden.

Hoe komt het, dat de afgetreden Minister van Finantiën, de heer VAN HALL, niet tegenwoordig was, om een wetsontwerp te verdedigen, dat de heer VROLIK slechts uit complaisance verdedigde: immers verklaarde hij, dat eene *verwerping* hem niet deren zou? De tegenwoordigheid van den heer VAN HALL was dáár des te meer noodig, omdat die Minister zeer wel kon bevroeden, dat men in discussie zou treden over het accijnsstelsel zelf en over de beloften, door hem ten aanzien van vermindering van belastingen gedaan. De afwezigheid van den heer VAN HALL werd te meer opmerkelijk, toen het bleek, dat de nieuwe Minister *terugnam*, al wat de heer VAN HALL had beloofd.

Wij zullen het raadsel trachten op te lossen.

Er was den 24sten Mei in de Tweede Kamer een eenvoudig wetje aan de orde: de goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en het heemraadschap Mark en Dintel. De nieuwe Minister van Finantiën trad toen voor de eerste maal op als verdediger eener wetsvoordragt; in zijn gevolg verscheen de, wegens de schipbreuk geleden conversiewet afgetreden Financie-Minister VAN HALL. De heer STORM maakte ten aanzien van de gevolgen, die de goedkeuring dezer dading hebben zou, eene aanmerking, welke onmiddellijk met zeer veel juistheid door den nieuwen Minister van Financiën werd beantwoord. Doch de afgetreden Minister VAN HALL — wiens ijdelheid proverbiaal is geworden — scheen te willen toonen, dat Dr. VROLIK door *hem* geworden was, wat hij is, en dat hij hem vooreerst nog onder zijne bescherming moest nemen. Zonder eenige aanleiding nam hij het woord, om zijn nieuwen collega quasi te helpen; maar eigenlijk *om geheel hetzelfde*, ofschoon met niet zoo veel juistheid, *te zeggen* wat de heer VROLIK had gezegd. Men vergelijke de redevoeringen van de beide Ministers in het *Bijblad*, en reeds het feit, dat de heer VAN HALL aan de Tweede Kamer, die met verbazing slechts de echo der woorden van den heer VROLIK vernam, tot tweemalen toe moest betuigen: "dat zijn geachte ambtge"noot *volkomen* beantwoord had de in het midden ge"bragte bedenkingen", bewijst voldingend, dat de heer VAN HALL [illegible] had gevoerd, om te toonen, *dat* (natuurlijk naar zijne schatting) *zonder hem eigenlijk niets kon gebeuren.*

Deze houding maakte zelfs op de meest ministeriële leden een hoogst onaangenamen indruk, die zulks voor den nieuwen Minister van Financiën niet moeten verborgen gehouden hebben. Het gevolg daarvan moet geweest zijn, dat de heer VROLIK — die bewezen heeft, in elk geval, zoo goed het woord te kunnen voeren als de heer VAN HALL — verklaard heeft, niet voornemens te zijn, den rol van "ledeman" te spelen in het Ministerie, en dat hij van de ontijdige hulp van den voormaligen Financie-Minister voortaan wenschte verschoond te blijven. Deze zaak moet zelfs in den ministerraad besproken zijn geworden.

En zoo is het gekomen, dat de heer VAN HALL zijnen ambtgenoot van Financiën in de Kamer alléén heeft laten zitten, toen hij eigenlijk behoorde tegenwoordig te zijn.

Wij hebben steeds de behartiging en verdediging van de groote belangen des Vaderlands en van *beginselen* ons ten doel gesteld en zoo weinig mogelijk beantwoord de hatelijke aanvallen, aan welke leden der constitutionnele partij blootstaan, en zulks bij voorkeur van de zijde der ministeriële half-officiële organen. Wij zullen ditmaal eene uitzondering maken op den door ons gestelden regel, opdat, ééns en voor altijd, blijke, wat men te denken hebbe van de gegrondheid der onophoudelijke aantijgingen, waaraan de achtenswaardigste personen blootstaan. In de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* van 28 Mei, komt het volgende artikel voor:

In de maand Februarij werd aan de Tweede Kamer een voorstel ingediend tot het brengen van eenige wijzigingen in het tarief van de regten van in-, uit- en doorvoer, hetwelk door de afdeelingen der Kamer in de maand Maart werd onderzocht. Men koos tot rapporteurs de heeren Meeussen, Thorbecke, Mackaij, Sloet tot Oldhuis en Baud. De heer Thorbecke werd voorzitter.

Van die qualiteit heeft de heer Thorbecke gebruik gemaakt om het rapport, door den griffier opgesteld, onder zich te houden gedurende 5 à 6 weken en eerst voor weinige dagen de commissie bijeen te roepen om het te arresteren. Middelerwijl schrijft het orgaan der partij, *de Grondwet*: de Kamer kan niets tot stand brengen! De natie moet weten, wat daartoe bijdraagt en hoe hare belangen worden veronachtzaamd, — zij moet ingelicht worden welke *tours de bâton* er worden gebruikt, om haar in dwaling te brengen.

Wij zullen voortgaan haar dienaangaande in te lichten. Het middel, ditmaal gekozen, is overigens niet nieuw. In de vorige Kamer heeft de heer van der Linden eens gedurende eene geheele zitting het arresteren van een verslag opgehouden nopens de wet op de ministriële verantwoordelijkheid van den Minister van Rosenthal.

Wij hebben ons de moeite gegeven, het *Bijblad* na te slaan en informatiën in te winnen, en het is ons gebleken, dat dit artikel zooveel kwade trouw en onwaarheid bevat, als het woorden telt.

Wanneer *de Nieuwsbode* daarvan gewaagt, dat wij beweren, dat *deze* Kamer niets tot stand kan brengen, dan herinneren onze lezers zich gewis, dat wij geene *woorden* bezigden, maar talrijke *feiten* aanvoerden. Ten aanzien van "het ophouden der werkzaamheden", waarvan *de Nieuwsbode* gewaagt, kunnen wij nu nog de aandacht vestigen op een feit, waaruit blijkt, dat de Regering zelve de Kamer met nutteloozen arbeid vermoeit, en dat de heer THORBECKE in geenen deele de spoedige afdoening van zaken hinderlijk is. Op 14 Februarij kwam de bekende conversie-wet in. De heer THORBECKE werd, na het onderzoek in de afdeelingen, benoemd tot president van de commissie van rapporteurs, en reeds op 6 Maart bragt die commissie haar verslag uit. De heer VAN HALL wachtte *drie weken* met zijn antwoord, dat gedagteekend is 27 Maart. Daarin provoceerde hij een tweede onderzoek der conversie-wet in de afdeelingen en daarin gaf de commissie toe. Blijkbaar evenwel was dit een opleggen van vergeefschen arbeid aan de Kamer; want reeds op 2 April was een nieuwe Minister van Finantiën benoemd, hetgeen de heer VAN HALL wel op 27 Maart zal hebben geweten; en die Minister verklaarde in de Eerste Kamer, dat hij zelfs ten aanzien van een meer ondergeschikt onderwerp (de paardenposterij) zijn opvolger niet wenschte te prejudiciëren. Voegt men daarbij, dat réeds voor het inkomen van het antwoord door den heer VAN HALL, ter beurze van Amsterdam algemeen bekend was, dat de conversie-wet door den heer VROLIK zou worden ingetrokken, dan hebben wij hier een treffend bewijs, dat door den heer THORBECKE alle denkbare spoed was gezet achter de zaak, en dat het juist de heer VAN HALL is geweest, die, eerst door het ophouden van het antwoord gedurende drie weken, daarna door het provoceren van een, vooraf bekend nutteloos tweede onderzoek, de andere werkzaamheden der Kamer heeft verhinderd.

En nu, wat het rapport betreft over het wetsontwerp houdende wijzigingen in het tarief, dat door den heer THORBECKE 5 à 6 weken zou zijn opgehouden.

Het ontwerp is ingekomen op 23 Februarij, en in de sectiën onderzocht op 25 Maart. De commissie van rapporteurs benoemde den heer THORBECKE op 27 Maart tot voorzitter. Toen hield de Kamer zich onledig met de belangrijke discussie over de verhooging van hoofdstuk X (Oorlog) der Staatsbegrooting, en onmiddellijk daarna, 29 Maart, scheidde zij op reces tot den 2den Mei jl. Intusschen werd het verslag gesteld door den griffier. De Kamer heeft zich toen onafgebroken bezig gehouden met de behandeling van omvangrijke wetten, zooals het pensionneren van werklieden, de wet op het armbestuur, die houdende wijzigingen op den accijns van het gemaal, aan alle welke de heer THORBECKE een ijverig deel heeft genomen, zoodat eerst voor weinige dagen aan hem en de overige leden der commissie de behoorlijke tijd was gegund, om het verslag te arresteren. Uit deze opgave van *data* blijkt zonneklaar de geheime toeleg van *de Nieuwsbode*, om de meest eenvoudige toedragt van zaken in een hatelijk daglicht te stellen; en wanneer men nu nog, daarenboven, in het verslag over genoemd wetsontwerp, de *algemeene klagt* der leden leest, *over den spoed*, waarmede de Regering deze wet tracht door te drijven, dan zal de kwade trouw der ministeriële courant nog meer in het oog vallen.

Sterker nog springt dit in het oog bij de tweede beschuldiging, die den heer VAN DER LINDEN treft, en daarop nederkomt: "dat hij eens gedurende eene "geheele zitting het *arresteren* van een verslag heeft "opgehouden, nopens de wet op de ministeriële ver"antwoordelijkheid van den Minister VAN ROSENTHAL."

Over het algemeen is niemand ooit zoo onbillijk beschuldigd geworden van te zijn, hetgeen men geliefde te noemen "een slaafsch volgeling", als de heer VAN DER LINDEN. Zijne geheele parlementaire loopbaan heeft steeds van onafhankelijken zin getuigd. Schoon constitutionneel en liberaal van beginselen, heeft hij nimmer eigen overtuiging prijs gegeven; en waar hij het vorige Ministerie bestreed, sprak hij niet alleen *tegen*, maar stemde ook *tegen*, ofschoon thans de mode in zwang is, om *tegen* te spreken en *vóór* te stemmen. [illegible] bereid, om deze onze meening omtrent de [illegible] lijke houding van den heer VAN DER LINDEN door treffende voorbeelden te staven, waaruit tevens kan blijken, dat hij den heer THORBECKE zelfs heeft blijven bestrijden, daar waar deze Minister niet onduidelijk had te kennen gegeven, dat hij van de aanneming eener voordragt eene portefeuille-questie maakte.

Dezelfde onpartijdigheid legde de heer VAN DER LINDEN aan den dag, bij de behandeling der verschillende ontwerpen van wet, regelende de ministeriële verantwoordelijkheid, en waarbij hij tot rapporteur werd gekozen.

Het *eerste* ontwerp, onder het Ministerie DONKER, kwam in 7 Maart 1849. Rapporteurs waren de HH. Wichers, Costerus, van Hasselt, Meeussen en van der

Linden. *Reeds vóór het einde der maand Maart* was het rapport gereed, en men lette er op, dat de meerderheid der commissie toen bestond uit de zoogenaamde oppositie tegen het toenmalige Ministerie.

Het *tweede* ontwerp, (v. ROSENTHAL) kwam in 13 Maart 1851. Rapporteurs waren de HH. van Hall, Groen, van der Veen, van Nispen en van der Linden. De heer van der Linden werd benoemd tot president. Op 4 April had die benoeming plaats. Den 10den scheidde de Kamer op reces tot 6 Mei, intusschen werd het verslag door den griffier gesteld en op 14 Mei, dus onmiddellijk *na* het reces, gearresteerd. Wanneer het antwoord des Ministers is ingekomen blijkt nergens; want het draagt geene dagteekening; intusschen is het in het *Bijblad* opgenomen onmiddellijk na eene wet, den datum voerende van 24 Julij, en op 28 Julij *is een reces begonnen, dat geëindigd is met de sluiting van de zitting*, op 11 September.

Het *derde* ontwerp (mede van ROSENTHAL) kwam in 7 October 1851. Het werd onderzocht in de laatste dagen dier maand en in de eerste van November. Tot rapporteurs werden benoemd de heeren: Schooneveld, Groen, van der Veen, van Dam en van der Linden. Nu moet men wel daarop letten, dat *toen* bestond het stelsel van zelfstandige rapporteurs. Elke commissie had toen een *president* en een *algemeen rapporteur*. De taak van den algemeenen rapporteur was, om het rapport te stellen; die van den president, om de vergaderingen der commissie *bijeen te roepen* en te leiden. Nu was de heer van der Linden algemeen rapporteur en de heer van Dam *president*. Wanneer dus verzuim heeft plaats gegrepen, het zou alleen aan den *president*, den heer VAN DAM, kunnen geweten worden; want deze alleen had het regt, om de commissie *bijeen te roepen* en het rapport te doen *arresteren*. Dat rapport is inderdaad niet gearresteerd, en nu wij *de Nieuwsbode* eenige feiten hebben medegedeeld, zou het welligt kunnen mededeelen, *aan wien eigenlijk de schuld der vertraging heeft gelegen*.

Wij hebben gemeend, een en ander te moeten constateren, opdat, gelijk wij in den aanvang zeiden, eens en voor altijd, het publiek ingelicht zij omtrent de *waarheidsliefde* en de *goede trouw* van de half-officiële dagbladen.

Wij ontleenen de volgende bijzonderheden aan het verslag der gemeente Rotterdam over 1853, door Burgemeester en Wethouders aan den Gemeenteraad, krachtens de Gemeentewet, overgelegd:

„Het is onmogelijk, om aan den Raad een behoorlijk overzigt van het armwezen in de gemeente te geven, zoolang niet door eene betere wetgeving op dit stuk meerder bronnen, die tot de kennis van dit hoogst gewigtig onderwerp kunnen leiden, zullen ontsloten zijn, waaraan zich thans meer dan ooit de behoefte doet gevoelen, terwijl het te betreuren is, dat de reeds meermalen daarop geopende uitzigten nog immer onvervuld zijn gebleven. De verwikkelingen toch, die uit het gemis er van ontstaan, nemen al meer en meer toe. *De invoering van het Synodale reglement op de diaconie-administratie der Nederduitsche Hervormde kerk*, waarbij het beginsel der wet van 28 Nov. 1818, met betrekking tot de bepaling van het onderstands domicilie, geheel uit zijn verband is gerukt, *heeft dien toestand van verwarring met nieuwe bezwaren vermeerderd*. Voegt men nu daarbij *de willekeur van sommige diaconiën*, om zich al of niet, of met wijziging naar eigen inzigt, aan de voorschriften van het reglement te houden, dan valt het bezwaarlijk, om zich een juist denkbeeld te vormen van de nadeelen, die er uit geboren worden, èn voor den arme, die, na vruchteloos van de eene tot de andere diaconie te zijn verwezen, eindelijk niet meer weet waar hij zich om onderstand moet aanmelden, èn voor de gemeentelijke armbesturen, tot welke hij ten laatste zijne toevlugt moet nemen, en die, tot groot bezwaar hunner fondsen, gedwongen worden zich het lot van den ongelukkige aan te trekken, ten einde hem niet, hangende die eindelooze geschillen, welligt van gebrek te laten omkomen. Met verlangen ziet men dan ook het einde van die verwikkelingen te gemoet, met den wensch, dat de beraadslagingen, die thans gevoerd worden over het op nieuw door de regering aangeboden wetsontwerp op het armbestuur, daartoe zullen mogen leiden, en een staat van zaken zullen doen ophouden, die met het begrip van een goede staathuishouding ten eenemale in strijd is, en zonder onophoudelijke botsingen onmogelijk kan blijven voortduren.”

Eene merkwaardige bijdrage tot de kennis van den aard en de strekking eener *kerkelijke armenzorg*, zoo als zij *volgens kerkelijke regels* wordt bestuurd, naar het oordeel van een daartoe bij uitnemendheid bevoegd gemeente-bestuur; en een bewijs te meer, dat de thans door de Tweede Kamer aangenomene *wet*, het kwaad niet te keer zal gaan.

De heer van Akerlaken zeide in de zitting van 12 Mei:

„Ik ben noch vroeger geweest, noch nu ben ik een partijman, en ik hoop nooit een partijman te worden. Partij, partijzucht strekt, mijns inziens, tot verderf van het vaderland, en zoo dikwijls ik dien naam, zoo binnen als buiten deze kamer hoor, moet ik erkennen, dat ik een dergelijken naam uit den grond van mijn hart betreur. Mijns inziens worden de belangen des lands het beste door eendragt en eensgezindheid bevorderd: *vis unitad fortior*. Men moge van meening verschillen, maar de naam van partij behoort, mijns inziens, niet in de Kamer, noch in het land te worden gehoord. Maar *moest ik volstrekt partijman wezen*, ik heb het meermalen gezegd en ik verbloem het niet, *ik zou tot die partij behooren, die eendragt en eensgezindheid wil in ons vaderland, die de grondwettige beginselen getrouw, vrijgevig en onbekrompen wil naleven.* — Mijne zienswijze is deze: ik beoordeel ieder wetsontwerp naar mijne overtuiging en dus ook dit wetsontwerp; alle denkbeeld van stelselmatige oppositie is daar buiten.”

Klaarblijkelijk doelde de heer van Akerlaken op de raadselachtige handelingen der anti-revolutionnaire partij, die elk wets-ontwerp *uit een politiek oogpunt* bestrijdt en in den regel eene oppositie voert tegen personen. Men weet trouwens, dat de heer van Akerlaken, ook zonder dat hij zulks hier herhaalt, over het algemeen de constitutionnele beginselen is toegedaan.

De heer van Lijnden begreep te regt, dat zijne partij bedoeld was en hield eene philippica, aan het slot waarvan wij lezen:

„De spreker is geëindigd met een woord van toepassing over het gevaarlijke van partijman te zijn. Dit was zeker indrukwekkend, althans bestemd om indruk te maken.

„Ik wil niet aannemen, dat de spreker daarmede eenige bedselingen gehad heeft om den min of meer odieusen naam van partijman toe te passen op hen, die hunne bezwaren tegen dit wetsontwerp hebben doen gelden. Ik erken ook, dat het wenschelijk is geen partijman te zijn; in dien zin, dat men zich door partijzucht laat besturen.”

„Maar indien de spreker denkt, dat hij nimmer partij zal moeten kiezen, ik wensch hem daarmede geluk, maar ik vrees dat hij zich daarin bedriegt; en ik houd mij verzekerd dat hij ook tegen zijn wil zal behooren tot die groote partij, die juist, omdat zij geene partij wil zijn, altijd partij is; die partij van het *juste milieu*, dat dikwijls is geweest *le milieu le plus injuste*.”

De heer Groen van Prinsterer gevoelde evenzeer, dat hier *zijne* partij was bedoeld geworden; en daarom haastte hij zich den aanval af te weren:

„Ik moet opkomen tegen het berigt, dat de spreker (de heer van Akerlaken) behoort tot de partij der eensgezindheid, der vaderlandsliefde en der trouwe naleving van de Grondwet. Deze woorden zijn aan den geachten spreker tegen wil en dank ontvallen. Wij kunnen verschillen omtrent den aard eener wenschelijke eensgezindheid; omtrent hetgeen oirbaar is voor het land; omtrent de opvatting van vele artikelen der Grondwet; maar, wanneer wij niet aannemen, dat de leden dezer vergadering vijanden zijn van tweedragt, het vaderland lief hebben, eene eerlijke naleving van de Grondwet en geene verandering, ook de minste niet, dan langs den legalen weg verlangen, zou voortzetting der discussie onmogelijk zijn. Ik twijfel zelfs, — of eene ingewikkelde beschuldiging van ernstigen aard tegen een deel der vergadering op den duur met den zin en geest van ons Reglement van Orde zou kunnen overeen worden gebragt.”

Hoogst twijfelachtig is het, of de beantwoording door de anti-revolutionnaire partij, in verband met hare antecedenten, een billijken grond heeft; want het is juist de anti-revolutionnaire partij, die, bij uitsluiting, zich nationaal, vaderlandslievend, enz., noemende, niet slechts ingewikkelde, maar open beschuldigingen steeds tegen een ander deel der Kamer gerigt heeft.

Wij hebben meermalen strijd gevoerd tegen de finantiële beschouwingen van de anti-revolutionnaire partij zoo als zij in *de Nederlander* door haren correspondent J. B. werden geleverd.

De Nederlander heeft zich steeds uitnemend vereerd gevoeld met die artikelen van haren correspondent en ons tot bestrijding daarvan uitgedaagd.

Het was niet onbillijk, om haar voor dat geschrijf aansprakelijk te stellen; nu vooral niet daar zij, *onder protest*, drie artikelen opneemt over het *Koloniaal Regerings-reglement*, die, wat de *Evangelisatie van Java* betreft, lijnregt in strijd zijn met het gevoelen der Redactie. De heer J. B. zegt: „Tegenover het dom „en gedwee houden van de Javanen schijnt, in ge„dachte, gesteld te worden eene staatkunde, dus eene „regering, die de propaganda van het Christendom „daar op zich zou nemen. Hoe dit is overeen te bren„gen met de eerbiediging voor ieders godsdienstige „begrippen, is ons niet helder: en wanneer die eer„biediging, die, hetzij in het voorbijgaan gezegd, een „noodwendig consectarium is van het door anderen „zoo zeer bestreden beginsel, dat de Staat, in het stuk „van geloofsbelijdenis, volkomen kleurloos behoort te „zijn; wanneer die eerbiediging, zeggen wij, *voor ons* in de Grondwet voorgeschreven is, dan behoort zij met zooveel te meer angstvalligheid betracht te worden „*door ons* tegenover eene maatschappij, die ons vreemd „is, en die wij verpligt zijn te beschermen.”

Zulk een oordeel, door een lid der constitutionnele partij uitgesproken zou de verguizing van de zijde der anti-revolutionnaire partij niet hebben kunnen ontgaan.

De Redactie merkt nu slechts in eene noot aan: „*Eerbiediging van Godsdienstbegrippen* zal wel, ook „naar het oordeel van onzen hooggeachten Correspon„dent, niet medebrengen, dat door Christenen onder „Mahomedanen over het *ééne noodige* een vredelievend „stilzwijgen worde bewaard.”

Voor ons blijft het een raadsel, of het gevoelen van den heer J. B. *revolutionnair* of *anti-revolutionnair* wordt genoemd.

Ten tweede: of homogeneïteit in finantiële beginselen, zoo als: voorstanders van accijnsheffing, ... bers van conversiën enz., onder de hoofd... van een *Nederlander*-correspondent behoort.

Ten derde: of in de aangehaalde noten bij ... wuste artikelen een kiem van *koloniale opposi...* opgesloten liggen.

't Kon ook zijn: „*als het tij verloopt, ver... de bakens.*”

Buitenland.

FRANKRIJK.

Bij Keiz. besluit zijn de verblijfplaatsen voor be... kinderen, onder de bijzondere bescherming gepla... H. M. de Keizerin.

— Het Wetgevend Ligchaam heeft het onderzo... begrooting voor het dienstjaar 1855 voortgezet, ... tot hiertoe eene stemming te hebben gehouden.

SPANJE.

Het heeft H. M. de koningin behaagd, bij besl... 23 dezer den jeugdigen hertog van Parma den ... de voorregten te verleenen van infant van Spanje, ... wijlen de vorst, zijnen vader, genoot.

De regering heeft van de gouverneurs van ondersch... provincien het berigt ontvangen, dat aldaar reeds ... houding met de vereischte som is deelgenomen ... vrijwillige inschrijving. De regering hoopt alzoo ... eenige moeite het door haar gewenschte kapitaal, ... in handen te zullen krijgen.

DENEMARKEN.

Een telegrafisch berigt uit Hamburg van 31 dezer ... dat er te Kopenhagen de sedert lang verwachten ... *d'état* heeft plaats gehad, ten gevolge van het be... verschil tusschen de kamers en de Deensche Re... bepaaldelijk nopens de wijziging der grondwet van...

Er zijn vervolgingen ingesteld tegen al de opposi... den, zoowel in de hoofdstad als in de provincien.

— In een buitengewonen raad, den 24 Mei geh... en door den koning voorgezeten, heeft het Deensche ... nisterie, de grondwet voor het Duitsche Hertogdom ... stein bepaaldelijk vastgesteld. Zij zal binnen kort ... afgekondigd, openbaar gemaakt en ten uitvoer gele...

Men merkt sedert eenigen tijd, op dat de bezetting ... Kopenhagen zoo zeer versterkt wordt, dat een de... troepen onder tenten in den omtrek der hoofdstad ... peert, de genie houdt zich bezig met het ontwerp... nieuwe vestingwerken. Vooral van de landzijde ... de stad zeer versterkt.

TURKIJE.

De laatst ontvangen telegrafische berigten zijn ... gende:

ATHENE, 24 Mei. Er zijn 8000 man Fransche ... in den Piraeus ontscheept.

LONDEN, 31 Mei. Een Grieksch handelshuis ... berigten uit Athene ontvangen, waarin verzekerd ... dat koning Otto het Engelsch-Fransch ultimatum ... aangenomen.

KOPENHAGEN, 31 Mei. De Fransche vloot he... verlaten.

WEENEN, 31 Mei. Omer-Pacha maakte toebereid... om Silistria te ontzetten.

De te Varna gehouden krijgsraad werd bijgewoond ... de generaals de St. Arnaud, Raglan, Omer-Pacha ... Turksche opperbevelhebbers der land- en zeemagt ... admiraals Dundas en Hamelin.

TRIEST, 31 Mei. De Fransche troepen liggen vo... Piraeus en zijn nog niet ontscheept. (Zie het teleg... berigt uit Athene van 24 Mei.)

Blijkens de heden ontvangen berigten uit Konstan... zijn aan de Turksche regering gevraagd 30,000 tre... en 4000 spanossen, om de troepen naar Adrian... vervoeren.

PARIJS, 31 Mei. De Keizer heeft den generaal Bar... d'Hilliers ten gehoore ontvangen.

Volgens den *Moniteur* bood Silistria op den 2... nog tegenstand en rukte Omer-Pacha tot ontzet... plaats aan. (Dit komt overeen met het berigt uit Se... zie het telegraphisch berigt van Weenen van 31 M...

Op aandrang van Frankrijk zendt Tunis 10,0... hulptroepen aan den Sultan, die zullen worden ... voerd door den generaal Reschid. De Grieksche ... kan thans als geheel onderdrukt worden beschou... Epirus en Thessalie nemen de Turksche troepen ee... sieve houding aan. (Dit berigt is in strijd met ee... berigt uit Parijs, waaruit blijkt dat wel de Grieks... stand in Epirus schipbreuk leed, maar in Thes... nieuw was losgebarsten.)

— Te Toulon is reeds een gedeelte der troepen ... komen, die bestemd zijn om de manschappen, ... Griekenland vertrekken, te vervangen.

— De admiraal Baudin heeft den 29sten zijn ... afgelegd in deze zijne nieuwe betrekking.

— Uit Londen schrijft men van 30 dezer, dat ... *ning Chronicle*, betreffende het bombardement ... het volgende meldt: „Verscheidene schepen der ... vloot, waaronder de *Agamemnon* en de *Charle...* zijn den 10den voor Kaffa aangekomen en eisch... men hun de daar aanwezige Russische vaartuigen ... onder twee fregatten, zoude overleveren. Daarop ... gerend antwoord ontvangen hebbende is de ... Kaffa gedurende twee dagen gebombardeerd, en ... zegt, te gelijk met de stad, vernield.”

— Men kent thans den inhoud van het nieuwe protocol, door de vertegenwoordigers der vier mogendheden, te Weenen geteekend. De inhoud komt overeen met hetgeen in vorige nommers deswege is vermeld. De Conferentie keurt de houding goed, welke door ieder der vier mogendheden is aangenomen, alsmede de handelingen, welke zij verrigt hebben. Zij bekrachtigt alzoo den oorlog, door Frankrijk en Engeland aan Rusland aangedaan, of liever zij keurt dien voortdurend goed; want die goedkeuring was reeds in het protocol van 9 April vervat. De conferentie houdt tevens al hare vroegere verklaringen ten opzigte van de onschendbaarheid van het Turksche grondgebied vol en stelt dit tot gemeenschappelijk doel der vier mogendheden; maar het jongste protocol bevat inderdaad geene nieuwe verbindtenis.

Lord John Russell had dus volkomen gelijk, toen hij in de zitting van het Lagerhuis van Maandag ll., op eene interpellatie van den heer Blackett antwoordde, dat dit staatsstuk het art. van het Oostenrijksch-Pruissisch verdrag niet bekrachtigt, waarbij de twee Duitsche mogendheden zich wederkeerig waarborgen de onschendbaarheid van hun geheel, hetzij Duitsch of niet Duitsch grondgebied. Het protocol van 23 Maart bekrachtigt niet bepaaldelijk noch dat art. noch eenig ander, hetzij van het Oostenrijksch-Pruissisch, hetzij van het Engelsch-Fransch verdrag. De conferentie was niet geroepen, hare ratificatie aan de onderscheidene artt. dier verdragen te geven of te weigeren. Zij heeft alleen aangeteekend, dat ieder dier artt. overeenkwam met den onderscheiden toestand der mogendheden, die het protocol hebben doen onderteekenen.

Verder is de conferentie niet gegaan. Te Munchen houdt men het algemeen daarvoor, dat de Beijersche Regering tot het jongste Pruissische-Oostenrijksche verdrag zal toetreden.

— De berigten van het krijgstooneel zijn niet talrijk. De krijgsraad, waarvan de laatste berigten uit Konstantinopel melding maakte, is te Varna gehouden. Natuurlijk weet men niet, wat door die hoofdofficieren daar is overeengekomen; het geheim der genomen besluiten is de eerste voorwaarde van dergelijke bijeenkomsten; maar het is waarschijnlijk, dat het ontwerpen van den veldtogt voor dit jaargetijde is vastgesteld en dat het Turksche leger de vereenigde krijgsmagt en de vloten binnen kort hunne gezamenlijke krijgsbewegingen zullen aanvangen.

Over den wezenlijken toestand van Silistria heerscht nog steeds onzekerheid.

Door den telegraaf weet men alleen, dat die vesting den 26sten zich nog met kracht verdedigde, en de krijgsverrigtingen van het geregeld beleg eerst sinds kort waren aangevangen; wanneer men zich nu herinnert wat er in 1828 en 1829 is voorgevallen, toen zij een veel langer tegenstand bood met veel minder verdedigingsmiddelen, dan mag men hopen dat, wat men ook in de laatste dagen moge gezegd hebben over haren hagchelijken toestand, zij wel zoo lang zal kunnen stand houden, tot dat zij op krachtdadige wijze worde ondersteund door de verbonden krijgsmagt, benevens het leger van Omer-Pacha.

Eene depêche van Bucharest van 27 Mei, meldt, dat de Turken verlaten hebben de vesting Tourtoukaï, gelegen aan den regteroever, nabij Silistria, vlak tegenover Alternitza, zonder dat men er intusschen bijvoegt, dat de Russen die vesting hebben bezet. Diezelfde depêche gewaagt van eene voorwaartsche beweging van Omer-Pacha, die in den omtrek van Schumla is bijeen getrokken met het doel om Silistria te bezetten. Het bombardement van Kaffa door het smaldeel van den vlootvoogd Lyons, schijnt zich te bevestigen. *Le Siècle* van Parijs deelt zelfs uitvoerige bijzonderheden mede; geeft de schepen op, die daaraan deel hebben genomen, en meldt dat het bombardement van Kaffa 2 dagen heeft geduurd. Intusschen verdient dat berigt nog altijd officiële bevestiging. Hetzelfde blad voegt er bij, dat de admiraal Lyons, na Kaffa te hebben beschoten, dat punt zou hebben doen bezetten, en dat de Engelsch-Fransche legermagt, bestemd om Sebastopol van de landzijde aan te tasten, terwijl de vloot de vesting zal beschieten, zich daar zal vereenigen.

Gelijk het te verwachten was, heeft de gezindheid, die koning Otto aan den dag gelegd heeft, om tot het ultimatum van Frankrijk en Engeland toe te treden, zoo die mogendheden konden besluiten zijn grondgebied niet te doen bezetten, in de beslissingen der verbonden Regering geene verandering gebragt. De koning van Griekenland heeft zich te laat bedacht. Men merkte thans op, dat, zoo die vorst, die de beweging had kunnen stuiten, dit niet gedaan heeft, men thans verpligt is waarborgen te vorderen en dat, zoo hij integendeel in de onmogelijkheid geweest is te beletten, dat zijne onderdanen aan den opstand deel nemen, zou hij thans niet minder onmagtig zijn, om de opgewekte geestdrift te stuiten. In beide gevallen moet hij zich aan de bezetting onderwerpen. En inderdaad ontvangt men een berigt van Athene, waarin gezegd wordt dat 8000 man Franschen in den Piraeus zijn ontscheept. Volgens dat zelfde berigt, behelzende tijdingen van Konstantinopel van 22 dezer, zijn er door de bevelhebbers der hulptroepen, die Gallipoli gaan verlaten, zeer groote opeischingen van paarden en hoornvee gedaan, tot vervoer van materieel, kampementstukken enz. De laatste regtstreeksche berigten van Konstantinopel waren van 20 Mei. Daaruit bleek, dat de Engelsche troepen, die te Scutari gekazerneerd waren, en die elk oogenblik verwachtten, dat zij naar Varna zouden worden ingescheept, voorloopig tegen bevel hadden bekomen. Generaal Baraguay d'Hilliers is te Parijs aangekomen. Men meldt uit Konstantinopel, dat hij voor zijn vertrek al de Ministers behalve Reschid-Pacha heeft bezocht, en dat hij, strijdig met de gewoonte, geen afscheidsgehoor bij den Sultan heeft gevraagd door tusschenkomst van den Minister, die de buitenlandsche aangelegenheden bestuurt. De generaal heeft zich regtstreeks naar het paleis van den Sultan begeven, en zich zonder tusschenkomst aangemeld. Dat gedrag heeft zekere bevreemding doen ontstaan.

— De generaal Margrau, bevelhebber van de onderafdeeling van de Maas, residerende te Verdun, heeft bevel bekomen, zich naar Marseille te begeven, om van daar naar Griekenland te worden gezonden.

— Uit Hamburg meldt men van 29 dezer, dat de Fransche vloot zich den vorigen dag heeft bezig gehouden met het inschepen van een grooten voorraad van vleesch en andere levensmiddelen. Een groot getal schapen en 50 levende ossen zijn ingescheept, ten gebruike van het scheepsvolk, gedurende de scheepvaart in de Oostzee.

— De Maarschalk de St. Arnaud heeft de volgende proclamatie aan de Fransche troepen te Gallipoli gerigt:

«Fransche Krijgslieden!

«Wij bevinden ons op een vreemden grond, maar de Sultan is onze bondgenoot en behandelt ons met gastvrijheid. Weet gij wel wat gastvrijheid in het Oosten beteekent? De gast wordt gelijk aan den meester van het huis. Gij zult de regten der gastvrijheid niet misbruiken. Gij zult evenmin de genoegens en de vermaken van het vaderland betreuren. Wij zijn hier gekomen, om onzen bondgenoot te verdedigen tegen de ruwe aanmatigingen van den Czaar.

«Onze zending is groot en zoo het ons met de hulp van God mogt gelukken, die naar wensch te doen slagen, zullen wij ons even als onze voorvaderen, onsterfelijk maken. De Keizer beoogt niets anders, dan den roem van Frankrijk en uw welzijn; hij verwacht van u in den strijd tegen de overheersching van het Noorden den moed en de dapperheid, die den roem van ons vaderland zullen verhoogen.

»*Leve de Keizer!* Dat dit de leus zij, die in den strijd worde aangeheven! Het is die leus, die onze onsterfelijke voorvaderen tot de overwinning heeft geleid. Het is met de kreet van *Leve de Keizer* dat wij willen overwinnen of sneven!»

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG 1 JUNIJ.

Ten gevolge van ongesteldheid van den Voorzitter, den heer Boreel van Hogelanden, wordt het praesidium, ingevolge art. 10 van het regl. van orde der Kamer, waargenomen door den heer GEVERS VAN ENDEGEEST.

De beraadslagingen over het wets-ontwerp houdende veranderingen in de bestraffing van misdrijven, worden voortgezet.

Art. 14 luidt aldus: «Met gevangenisstraf van twee tot vijf jaren worden gestraft:

1°. de gewelddadigheden tegen ambtenaren en agenten, vermeld in art. 230 van het Wetboek van Strafregt, indien zij slechts bloedstorting, kwetsing of ziekte hebben voortgebragt;

2°. de gewelddadigheden, in art. 399 van dat Wetboek vermeld;

3°. diefstal op den openbaren weg, zonder geweld of bedreiging;

4°. diefstal met braak, inklimming of valsche sleutels, op plaatsen, die niet als bewoonde huizen worden aangemerkt of daarmede gelijk gesteld;

5°. diefstal bij nacht door meer dan een persoon, op plaatsen, die niet als bewoonde huizen worden aangemerkt of daarmede gelijk gesteld;

6o. diefstal, vermeld in art. 386, n°. 3, van het Wetboek van Strafregt;

7°. diefstal, vermeld in n°. 4, van hetzelfde art. 386, doch alleen in het geval, dat hij is bedreven door iemand, in herbergen opgenomen.

De veroordeelden wegens de diefstallen, onder nos. 3 tot en met 7 vermeld, kunnen worden ontzet van de regten, in art. 8 opgenoemd, gedurende den tijd van 5 tot 10 jaren.»

De heer van REEDE VAN OUDTSHOORN motiveert nader zijne opinie van gisteren, dat art. 14 en volgg. konden worden gemist, omdat het correctionaliseren van onderscheidene misdrijven ook zonder die art. kon worden bereikt.

De heer LUIJBEN is tegen n°. 6 van dit art., betreffende den diefstal in dienstbaarheid, dat volgens het ontwerp met mindere straf dan in den Code Pénal is bedreigd. Zijn er verzachtende omstandigheden, dan heeft de regter toch vrijheid, art. 9 (vermindering van straf) toe te passen.

De heer GOLTSTEIN heeft bedenking tegen no. 1 en 2 van het artikel, waarbij de gewelddadigheden voorgesteld worden met mindere straf te bedreigen. Hij meent dat ook hier de straf niet in evenredigheid met de misdaad staat. In allen geval blijft de regter vrij, om, bij verzachtende omstandigheden, mindere straf toe te passen.

De heer VAN ECK kan zich met het artikel over het algemeen wel vereenigen. Hij weerspreekt de bedenkingen van de heeren Luijben en van Goltstein.

De heer VAN RAPPARD beantwoord den heer van Reede. Het artikel brengt verbeteringen zoowel voor de ingezetenen als voor de schatkist aan, omdat de voorloopige instructie en formaliten wegvallen.

De heer SANDER vereenigt zich geheel met het artikel, en doet uitkomen hoe door deze bepalingen de preventieve gevangenis in vele gevallen beduidend zal worden verminderd.

De MINISTER VAN JUSTITIE zegt, dat het doel der verzachtende straffen is, in het belang van de maatschappij: niet zoo zeer uit medelijden met de beschuldigden. Eene strenge strafwet bevordert de straffeloosheid.

Na eene nog vrij langdurige discussie, wordt, op voorstel van den heer JESPERS, over elk No. van het artikel afzonderlijk gestemd of komt het afzonderlijk in behandeling. No. 1 (waarop het bezwaar van den heer van Goltstein sloeg) wordt *aangenomen* met 41 tegen 7 stemmen. *Tegen* de heeren van Goltstein, van Bosse, de Lom de Berg, Bosscha, Engelen, Bieruma Oosting en van Reede van Oudtshoorn. — No. 2 wordt *aangenomen* met 32 tegen 18 stemmen. *Tegen* de heeren van Nispen van Sevenaer, Luijben, Mackay, van Bosse, de Lom de Berg, Strens, Elout van Soeterwoude, Thorbecke, Bosscha, van Hoëvell, van Wintershoven, van Franck, van Deinse, van Reede van Oudtshoorn, Jespers, van Goltstein, van der Heijden, van Lijnden en Storm. — Nos. 3—5 worden zonder stemming aangenomen. — No. 6 wordt met 45 tegen 5 stemmen *aangenomen. Tegen* de heeren van Bosse, van Reede van Oudtshoorn, Jespers, van Nispen van Sevenaer en Luijben. — No. 7 gelijk ook art. 14 in zijn geheel wordt zonder stemming *aangenomen.*

Art. 15 luidt aldus: »art. 312 van het wetboek van strafregt wordt ingetrokken en de gewelddadigheid jegens wettige of natuurlijke ouders of jegens grootouders als eene bezwarende omstandigheid aangemerkt, waarop de regter, behoudens de bepalingen van artt. 9 en 18 dezer wet, bij de toepassing der straf moet acht geven.

»De regter is zelfs bevoegd de tuchthuis- of gevangenisstraf met een derde te verhoogen.»

De heer LUYBEN is tegen deze vermindering van straf op hen die een' gewelddadigen hand aan hunne ouders slaan; de misdaad is te afschuwelijk.

Hierover ontstaat eene woordenwisseling tusschen den heer VAN RAPPARD, wijzende op de zeldzaamheid dier misdaad, en den MINISTER, die aantoonde dat deze wijziging het gevolg is van de aanneming van een vroeger artikel, waarbij art. 309 C. P. is veranderd. — De heer ELOUT wil ter tegemoetkoming aan het bezwaar uit het art. geligt hebben de woorden: »behoudens de bepalingen van artt. 9 en 79» (ten einde dus geene verzachtende omstandigheden in aanmerking te nemen). — De MINISTER kan in dat gevoelen niet deelen.

Het amend. van den heer ELOUT wordt verworpen met 44 tegen 6 stemmen. — Voor de heeren Donker, Reinestein, van Lijnden, Groen, Mackay en Elout. — Art. 15 wordt *aangenomen* met 39 tegen 10 stemmen. — Tegen de heeren: van Nispen, Luyben, Mackay, van Bosse, Slicher, Elout, Thorbecke, van Reede, Donker en van Lijnden.

De zitting wordt voor eenigen tijd geschorscht.

Bij de hervatting der werkzaamheden deelt de voorzitter mede, dat de heer Sleeswijk Vening zijn ontslag heeft genomen als lid der Kamer. — Daarvan zal mededeeling geschieden aan den Min. van Binnenl. Zaken.

De commissiën van rapporteurs zijn gereed met de verslagen over de wetsontwerpen 1o. tot verhooging van hoofdstuk IV der begrooting van 1854, en 2o. tot verhooging van hoofdstuk IV der begrooting van 1853. — De beraadslagingen worden bepaald na afloop van die, over het aanhangig ontwerp.

De heer THORBECKE vraagt het woord, en zegt, dat hij het verlof der Kamer wenscht te erlangen tot het doen van een paar vragen aan den Minister van Buitenlandsche Zaken over de vrijheid van onze handelsvlag met betrekking tot eene waarschuwing, in de maand April door den Minister in de *Staats-courant* geplaatst, en in betrekking tot berigten en geruchten, die velen verontrusten.

De Minister van Buitenlandsche Zaken verklaart zich gaarne bereid om *dadelijk, voor zoo ver het hem mogelijk zal zijn*, te antwoorden op de vragen, die tot hem zullen gerigt worden.

Nu ontstaat er eene langdurige discussie over het regt verstand van art. 80 van het reglement van orde; want terwijl sommigen meenen, dat de kamer, alvorens het verlof te verleenen, de vragen, die gedaan zullen moeten worden, moet kennen, meenen anderen, dat dit niet noodig is. Met 41 tegen 10 stemmen wordt eindelijk het verlof verleend zonder dat de interpellant noodig had de kamer met de vragen, welke hij voornemens was te doen, bekend te maken.

De heer THORBECKE herinnert alsnu aan de waarschuwing, welke door den Minister van Buitenlandsch Zaken, in de Staats-Courant van 15 April was gedaan, tegen elken uitvoer van contrabande, en waarin gezegd werd, dat «voornemens hebben bestaan om oorlogsmunitie uit te voeren.» Spr. brengt dit in verband met berigten en geruchten, die zeggen, dat Fransche en Engelsche schepen voor onze havens, op de reede leggen, die de wacht houden en zelfs onze schepen buitengaats zouden visiteren. De eerste vraag des Spr. is alsnu, of er voor dezen maatregel van de zijde der oorlogvoerende mogendheden eenige aanleiding bestaat, of den Minister een feit bekend is, dat hem bewoog, om de bedoelde waarschuwing uit te vaardigen.

De tweede vraag was, of, indien de bedoelde maatregel niet kon gekeerd worden door middelen, welke welligt ten dienste staan van den Minister, het dan niet meer overeenkomstig de waardigheid van vrijen staat zou zijn, indien er *van onze zijde* een behoorlijk onderzoek werd ingesteld, vóór dat de schepen onze havens verlaten, opdat de oorlogvoerende mogendheden aldus waarborgen erlangen

mogen voor onze getrouwe handhaving der neutraliteit?

De derde vraag was, of de Minister ook eenige inlichting kon geven, omtrent den uitslag zijner bemoeijingen, om passage te erlangen uit de geblokkeerde havens in de Oostzee van die ladingen, voor Hollandsche rekening, welke vóór de blokkade waren gekocht en deels betaald?

De heer VAN HALL (Minister van Buitenlandsche Zaken) gevoelde zich verpligt, dat de heer THORBECKE deze zaak ter sprake had gebragt; omdat hij in staat was, een geruststellend antwoord te geven, voor zoo ver hij antwoord geven mogt.

De genomen maatregel was door den heer Thorbecke niet zeer juist opgegeven. Het was den Minister slechts tot dus ver bekend, dat één fransche oorlogskotter, van 8 stukken, zich te Hellevoetsluis bevind. Hij gelooft niet, dat aan dit schip den last is verstrekt, waarvan de Hr. Thorbecke sprak; maar kon, of mogt de Minister niet zeggen. Ook verklaart hij, dat hem geenerlei aanleiding bekend was, die zoodanigen maatregel regtvaardigen zou.

Wat de 2de vraag betreft, de Min. acht het onuitvoerbaar, om alle uitgaande schepen van onze zijde te onderzoeken. Dat zou ook niet beletten, dat zij evenwel in volle zee door de schepen der oorlogvoerende Mogendheden werden onderzocht.

Ten aanzien van de derde vraag moest de Min. verklaren, dat hij tot zijn leedwezen er tot nu toe niet in slagen mogt, om aan het verlangen van onzen handel te voldoen. De mogendheden achtten het niet geraden de blokkade te schenden. Intusschen heeft hij, ingevolge sedert een paar dagen ontvangen berigten, reden te hopen, dat welligt het verlangen alsnog voldaan zou worden van hen, wier eischen boven alle bedenking verheven zijn bevonden.

De heer THORBECKE betuigt zijne erkentelijkheid jegens de bereidwilligheid, door den Minister te dier zake in het geven van inlichtingen, aan den dag gelegd, en vraagt, ter meerdere geruststelling, nog nadere opheldering omtrent sommige andere punten, waarop de Minister van Buitenlandsche Zaken ook antwoordt.

Hierna worden de discussiën over het aanhangige wetsontwerp weder voortgezet.

De artikelen 16 tot en met 18 worden daarna nog, na eenige discussie, aangenomen.

Heden avond ten half 8 ure zal de discussie worden voortgezet.

's Gravenhage, 1 Junij.

PARIJS, 1 Junij. De *Moniteur* bevat het officiële berigt, dat den 25 Mei de in de Piraeus gelande troepen Grieksche schepen hebben in beslag genomen. Koning Otto heeft zijne toestemming gegeven aan de Fransch-Engelsche voorstellen. Bij eene proclamatie heeft deze vorst verklaard eene stipte onzijdigheid te zullen in acht nemen.

WEENEN, 1 Junij. Gisteren is van hier een koerier naar Petersburg vertrokken, overbrengende de nota, waarin Oostenrijk van Rusland de ontruiming der Donau-vorstendommen eischt.

VARNA, 22 Mei. De krijgsraad, alhier gehouden door Omer-pacha, de Turksche Ministers van Oorlog en Marine, benevens de Fransche en Engelsche generaals en admiraals, heeft besloten de vereenigde Fransch-Engelsche troepen naar Adrianopel te zenden.

KOPENHAGEN, 31 Mei. Het constitutie-feest bij Ringsted, alwaar voorstellen zouden worden gedaan tot het rigten van adressen aan den Koning, houdende verzoek om de ministers uit hunne betrekkingen te ontslaan, is van regeringswege verboden.

Wij maken onze lezers aandachtig op den korten inhoud, dien wij, onder de rubriek: «*Tweede Kamer*» geven van de belangrijke interpellatie, die in de zitting van heden over onze verhouding van neutralen staat tegenover Frankrijk en Engeland plaats heeft gehad.

Morgen ochtend vroegtijdig ontvangen onze geabbonneerden een uitvoerig verslag van deze interpellatie.

---

* Gisteren middag heeft er bij H. M. de Koningin-moeder een afscheidsdiner plaats gehad, dat door HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik en prins en prinses Frederik benevens ZDH. den hertog van Saxen-Weimar werd bijgewoond.

---

* In de residentie is aangekomen en aan het hôtel *de l'Europe* afgestapt Z. Exc. de luitenant-generaal Nepveu.

---

* Zaturdag jl. des namiddags, is de baron Forstner van Dambenoy, minister van Oorlog met de stoomboot van Venlo, te Maastricht aangekomen. Z. Exc. heeft onmiddellijk zijne reis naar Valkenswaard voortgezet, alwaar hij eenige dagen bij zijne betrekkingen zal doorbrengen.

In het *Weekblad van het Regt* lezen wij het volgende:

«Wij vreezen, dat men eerstdaags in de Tweede Kamer der Staten-Generaal te wachten heeft de beraadslaging over het gewijzigd ontwerp van wet tot uitbreiding der regtsmagt van de kantongeregten, en, wat meer is, dat men het welligt door onderlinge transactie-zucht zoo ver brengen zal, dat dit ontwerp wet zal worden. Hoezeer wij *den inhoud* van het gewijzigd ontwerp, medegedeeld in *Weekbl.* nº. 1542, voor zeer onnuttig en onnoodig houden, erkennen wij echter, dat het misschien evenzeer onschuldig en onschadelijk zijn kan. Maar wij hebben van den aanvang af, niet den inhoud, maar het stelsel en het beginsel bestreden; en de beide daartegen aangevoerde hoofdbezwaren bestaan nog in hunne volle kracht. Zoolang men niet openlijk verklaart, dat men geene nieuwe regterlijke organisatie wil of kan invoeren, zoolang is iedere greep van de partiële wijziging in het bestaande gevaarlijk en onraadzaam. Men zij toch niet moedwillig blind, en men leene niet ligtvaardig de hand tot dezen eersten stap. Iedere partiële wijziging der regterlijke instellingen moet en zal een middel worden om de zoo lang gewenschte en de zoo dikwijls beloofde nieuwe organisatie *ad kalendas graecas* te verschuiven, om haar eindelijk onnoodig, onmogelijk of ondoenlijk te verklaren. Rupsen-nesten, geesel-roeden, val-luiken, galgen en knutteltjes zijn onderwerpen, minder of meer geschikt voor partiële wijziging. Een *stelsel* van regterlijke organisatie is dit in het geheel niet. En bovendien, vóórdat de regtsmagt gewijzigd wordt, moet het personeel worden gewijzigd; en moet er gezorgd worden voor beter voorbereide, bekwamer, geschikter, beter gekozen en beter bezoldigde kantonregters, griffiers en ambtenaren van het Openbaar Ministerie.»

---

* Men verneemt met genoegen, dat de tweede proef, welke op het Huis ten Bosch genomen is, met de kunstmatige vermenigvuldiging van visschen, volkomen geslaagd is. De eerste, met baarseijeren genomen, liet aanvankelijk goede uitkomsten verwachten. De ontwikkeling was reeds vrij verre gevorderd, toen de koude en gure weêrsgesteldheid, die het laatste der maand April en het begin van Mei hebben gekenmerkt, alle ontwikkeling tegenhield en het geheele broedsel deed verloren gaan. De tweede proef is genomen met voreneijeren, en reeds sedert tien à twaalf dagen mag men zich verheugen in het bezit van verscheiden honderde jonge vorens, die al gaandeweg hun dojerblaasje verliezen, en spoedig behoefte zullen hebben aan ander voedsel.

---

* De heer L. Stucky de Quay, chef van het ministerie van finantien van den Zwitserschen Bond, die om gouvernements-zaken te regelen, alhier was aangekomen, is uit de residentie naar Rotterdam vertrokken en heeft aldaar zijn intrek genomen in het hotel *den Arend*.

---

* Het bestuur der kiesvereeniging *Orde*, te Rotterdam, heeft kennis gegeven, dat de heer Mr. A. Hoynck van Papendrecht de kandidatuur voor het lidmaatschap der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, heeft aangenomen.

---

* De burgemeester en wethouders van Middelburg hebben bekend gemaakt, dat de werkzaamheden tot het oprigten eener telegraaflijn van Vlissingen naar Breda, door de stad Middelburg een aanvang hebben genomen, en dat het telegraaf-kantoor zal gevestigd worden in het gebouw staande op de koopmans-beurs, bij den ingang van de Bogaardstraat; terwijl de ingezetenen herinnerd worden aan de bepaling van art. 12 der wet van 7 Maart 1852 (*Stbl.* nº. 40) houdende: «art. 257 van het Strafwetboek is toepasselijk op moedwillige beschadiging en verstoring van telegrafische toestellen»

Behalve de oorlogsbodems, die (zie ons nº. van gisteren) bereids naar Hellevoetsluis zijn opgezonden, zal nu ook Z. M. brik *Zeehond* aldaar gestationeerd worden.

Z. M. kanonneerboot nº. 24 is bovendien uit Hellevoetsluis naar de Tien Gemeten gezeild.

De *Amsterdamsche Courant* meldt, dat nog twee Fransche en twee Engelsche oorlogschepen ter reede van Hellevoetsluis worden verwacht.

Men meldt uit Winterswijk, 27 Mei. In het begin dezer maand hebben de Wethouders dezer gemeente voor die betrekking bedankt.

Acht dagen later benoemde de raad twee andere raadsleden, die ook bedankten, hetgeen weder acht dagen later nogmaals het geval was.

Weder acht dagen later heeft de raad successivelijk de overige 6 leden van den raad tot Wethouders benoemd, daarvan waren vijf aanwezig, die alle bedankten. De zesde nam het Wethouderschap aan.

De raad bestaat uit 13 leden, waarvan de Burgemeester lid is; 12 leden waren benoembaar, waarvan 11 geweigerd hebben het Wethouderschap te aanvaarden, en een die betrekking heeft aangenomen.

Men meldt uit Zierikzee, dat de werkzaamheden van de landaanwinningmaatschappij thans zoowel te Bath als te Haasweert gestaakt zijn. Een groot gedeelte van de arbeiders is vertrokken; de overigen zullen weldra volgen. Men betreurt zeer, dat deze aanvankelijke zoo veel belovende zaak aldus afloopt, en men hoopt, dat die eenmaal weder met kracht zal worden opgevat.

Dezer dagen is te Texel binnengeloopen het barkschip *Hendrikus Johannes*, kapt. Priest, dat onder anderen den em. predikant van den Brandhoff heeft medegevoerd, die sedert 9 jaren naar Suriname is vertrokken aan het hoofd van de kolonisatie aan de Saramacca, port Groningen, met vrouw, 5 dochters en 2 zoons.

Te Zwolle is door de kiezersvereeniging *Vrijheid en Orde* met algemeene stemmen tot candidaat voor het lidmaatschap der Tweede Kamer gekozen: de heer Mr. J. P. P. Baron van Zuijlen van Nijevelt, oud-minister van Buitenlandsche Zaken.»

Men meldt uit Terhorne (Friesland), dat de zucht tot landverhuizing ook thans tot daar is doorgedrongen. Dezer dagen is een gezin uit dat dorp naar Rotterdam vertrokken met het doel om zich naar Indiana (N. Amerika) te begeven en zich bij de onlangs uit Balk vertrokken doopsgezinden te voegen in de hoop daar een ruimer bestaan te zullen vinden.

Men meldt uit Deventer, dat ook aldaar eene afdeeling van de vereeniging *het Metalen Kruis* is gevestigd.

△ **Steenwijk** 31 Mei. De heer J. M. S[illegible] R. K. pastoor bij de gemeente Steenwijkerwold e[illegible] wijk, vierde gisteren het halfeeuwfeest zijner pr[illegible] wijding. Tot aandenken aan dezen blijden dag [illegible] de gemeenten te Steenwijkerwold aan de kerk zes[illegible] kandelaars, en door die van Steenwijk een p[illegible] leuningstoel vereerd.

(§) **Heerde**, 31 Mei. Voor eenigen tijd schre[illegible] dat, 't geen in het jaarlijksch Verslag van Z. E[illegible] Min. van Binn. Zaken, omtrent de openbare we[illegible] 1853, voorkomt, betrekkelijk de voltooijing van de[illegible] weg van hier tot aan het Blokhuis te Terwolde, i[illegible] of Mei dezes jaars, wel een vrome wensch der o[illegible] mers zijn zou. Als men met denzelfden spoed voo[illegible] waarmede het werk ondernomen en voortgezet is, [illegible] nog een geruimen tijd verloopen eer de weg k[illegible] Neemt men bij den tragen gang der werkzaamhe[illegible] aanmerking, dat de weg, naar men meent, de ver[illegible] breedte niet heeft, met slechte steen bepuind word[illegible] wat veel zegt — niet die rigting heeft genomen, [illegible] door de Staten van Gelderland, in de zomerverga[illegible] van het jaar 1852, is voorgeschreven geworden, zo[illegible] dat op eene in het oog loopende wijze, de belange[illegible] meer dan een Geldersch dorp daarbij verwaarloosd[illegible] dan moet men zich verwonderen, dat van wege di[illegible] vincie eene belangrijke subsidie voor dien weg wor[illegible] sterkt.

223ste Nederlandsche Staats-Lote[illegible]

4e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

Nº. 4289 *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten

AMSTERDAM, 1 Junij 1854.

Nederland.	Pct.		Rusland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	58½ ¾ ¾	*Hope* 1798/1816	5	97[illegible]
Dito Certificat.	3	69¾ 15/16 15/16	Dito 1828/1829	5	97[illegible]
Dito dito	4	86¼ ⅜ ⅜	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening.	4		Dito Dito	4½	83[illegible]
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope*	4	
Hand.-Maats.	4½		Dito *Stieglitz*	4	76[illegible]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	76[illegible]
Certificaten.	2½		Inschr. Assig.	6	
Dº *Rothschild*.	2½		Certific. dito.	6	59[illegible]
Frankrijk.					
Obligatien.	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18¾ 19 19	Obligatien	4	66[illegible]
Dito Buitenl.	3	39 1/16 ¼			
Dº Binnenl. ⁶/m.	3	35¼ ½ 7/16	**Oostenrijk.**		
Bew. Sp. Com.		4½ ⅝	Metalliek	5	59[illegible]
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	73[illegible]
Portugal.			Dito letter B.	5	73[illegible]
Londen nieuwe.	5	34⅞ 35⅛	Dito 1847	2½	80[illegible]
Dito uitgest.	4	(35⅛	Dito 1851/1852	2½	80[illegible]

Mexic., te Londen, 3 pct. 22⅝, ¾, 11/16; dito O[illegible] ¾, 11/16; Gren. Uitg. 6⅜, ½; Peru 4½ pct. 61.

Van binnenl. fondsen waren 3 pCt. meer gewild; [illegible] prijs houdende. In de vreemde soorten was de stem[illegible] meen gunstiger met veel kooplust, vooral ten opzigte [illegible] en 4½ Russische, Spaansche, Portugesche en Peruaan[illegible]

FRANKFORT, Dingsdag 30 Mei. 5 pct. Meta[illegible] Spanje binn. 3 pct. 34⅝; dito 1 pct. 18 15/16.

LONDEN, Woensdag 31 Mei. Consols op t. 91¼, 9[illegible] N. 3 pct. 24¼, 24⅜; Peru N. 4½ pct. 62; Gren.[illegible] Sardinie 5 pct. 82½; Spanje 1 pct. 19; dito [illegible] 39½; dito Certificaten 4⅜; dito Passive 4; Russ[illegible] 82½; dito 5 pct. 96½; Holl. 4 pct. 88; dito 2[illegible]
Weinig handel en variatie.

PARIJS, Woensdag 31 Mei. Fr. 4½ pct. op t.[illegible] 3 pct. 71.05; Sp. Binn. 3 pct. 35¾; dito 1 p[illegible] 4½ pct. 89¼; O. Metall. 5 pct. 81.

WEENEN, Woensdag 31 Mei. N. Metall. 8[illegible] B. 107½; N. Leen. 91⅛; Bankactien 1208; [illegible] 104½; Lot. v. fl. 250 122; Wissel Londen 13.1[illegible] Zilver 35.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's G[illegible]

BIJVOEGSEL,

behoorende tot de «DE GRONDWET» van Vrijdag 2 Junij 1854.

Interpellatie in de Tweede Kamer over onze verhouding tot de oorlogvoerende Mogendheden, in betrekking tot onze neutraliteit.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN DONDERDAG 1 JUNIJ.

De heer THORBECKE vraagt aan de Kamer verlof om ten aanzien van de vrijheid van onzen handelsstaat in den tegenwoordigen oorlog, in verband met de waarschuwing van den Min. van Buitenlandsche Zaken in April jl. gedaan en ook in verband met de berigten of geruchten, die den handel verontrusten, een paar vragen aan den Min. v. Buitenl. Zaken te rigten.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN deelt mede, vòòr dat de Kamer beslist, dat hij volgaarne bereid is om op eene interpellatie te antwoorden.

De VOORZ. stelt voor den dag nader te bepalen, omdat de Kamer thans in het midden der discussie is.

De heer HUGENHOLTZ meent, dat vermits de Min. van Buitenl. Zaken bereid is te antwoorden, het noodig is de interpellatie te doen. Ook hij is bewust, dat er ongerustheid bij den handel bestaat.

De heer v. GOLTSTEIN zegt, dat er eerst verlof moet worden verleend en dat dan eerst de dag kan bepaald worden. Wij zijn thans verrast geworden; het is een punt van gewigt. Zonder nadere inlichting kan hij tot het geven van verlof niet medewerken.

De VOORZ. vraagt of de Kamer het verlof wil verleenen.

De heer v. RAPPARD stelt als motie van orde voor om daarover te handelen na afloop der discussie over de aanhangige wet.

De VOORZ. wijst op art. 80 van het Regl. van Orde. De heer v. RAPPARD zegt, dat er toch eene discussie kan plaats hebben over het te verleenen verlof.

De heer GROEN wil onmiddellijk met de interpellatie voortgaan; mogt het blijken dat dit tot ingewikkelde deliberatiën zal aanleiding geven, dan kan er eene motie gedaan worden om de beraadslagingen te schorsen. Hij vraagt nog, of de vragen niet vooraf gesteld moeten worden.

De heer VAN HOËVELL zegt, dat de heer van Goltstein gezegd heeft, dat wij verrast zijn, doch hij meent dat de gebeurtenissen daartoe wel aanleiding geven. — De motie van den heer van Rappard acht hij in strijd met het Regl. van Orde; want art. 80 slaat juist op het geval dat er iets anders aan de orde is.

De heer THORBECKE antwoordt op de heeren van Goltstein en Groen. Zij willen nader onderrigt zijn en verlangen dat Spr. de vragen stelt. Wat hij gedaan heeft, blijft geheel in het Reglement van Orde en wie verder gaat, zou het Reglement overtreden. Art. 80 bepaalt, dat, indien een lid ten aanzien van een bepaald, door hem aangeduid, onderwerp, dat vreemd is aan de orde van den dag, inlichtingen van een der hoofden van de Departementen van algemeen bestuur verlangt, hij verlof aan de Kamer vraagt tot het doen van vragen. De Kamer dat verlof verleenende, bepaalt een dag, waarop de vragen zullen gedaan worden.... Er kan ook dadelijk tot het doen der vragen worden overgegaan, zoo de Minister tegenwoordig is, en de Kamer het goedvindt. De Minister geeft alsdan, des verkiezende, dadelijk de verlangde inlichtingen. — Dus eerst de aanduiding van het onderwerp en dan later het doen der vragen, nadat het verlof verleend is. Deed men anders, dan zou men juist vooruitloopen, en als de Kamer dan het verlof weigerde, dan zouden de vragen reeds gedaan zijn.

De heer VAN RAPPARD trekt zijne motie in.

De VOORZITTER zegt, dat er nu beraadslaagd moet worden over de quaestie of de kamer het verlof aan den heer Thorbecke zal geven tot het doen van eenige vragen.

De heer VAN GOLTSTEIN komt terug op zijn verlangen naar meerdere inlichtingen en verduidelijking van het onderwerp. Hij meent nog dat de vragen vooraf gesteld moeten worden, alvorens men het verlof kan bekomen.

De heer VAN AKERLAKEN meent ook, dat het de bedoeling van art. 80 niet alleen is om verlof te vragen tot het doen van vragen, maar dat men die ook moet specificeren. Hij voor zich zou het verlof niet weigeren; want de zaak is hoogst gewigtig èn voor de kamer èn voor de natie.

De heer VAN ECK meent, dat het minder juist is te zeggen, dat we op dit oogenblik bezig zijn met een ander onderwerp, want de vergadering was geschorst. Overigens bestrijdt hij de interpretatie door den heer van Goltstein en anderen aan art. 80 gegeven.

De heer THORBECKE zegt, dat er eene uitlegging oprijst van art. 80, strijdig met datgene wat tot dus ver gebruikelijk was, strijdig met de letter, strijdig met de geschiedenis van het art. Nu wijst hij er op, dat de Min. van Buitenl. Zaken bereid was aanstonds te antwoorden; hij besluit daaruit, dat aan den Minister het onderwerp duidelijk is.

De heer DE KEMPENAER zegt, dat in art. 80 staat: „vraagt hij verlof tot het doen van vragen „. Die moeten dus bekend zijn. En wat de zaak zelve betreft, is het niet onverschillig om vooraf te kunnen beoordeelen, welke de aard der vragen is. In ieder geval moet het *onderwerp* bekend zijn, en dat is het niet genoeg. De waarschuwing van den Min. van Buitenl. Zaken van April is bekend, maar de berigten en geruchten waarop beroep gedaan is, zijn ons niet bekend.

De heer VAN HOËVELL wijst op de prijzenswaardige bereidwilligheid van den Min. v. Buitenl. zaken om te antwoorden. en die zal dus het onderwerp wel kennen. De zaak is van belang vooor onze landgenooten; het is dus gewaagd van de vergadering om het verlof te weigeren.

De heer VAN AKERLAKEN is nu voor het geven van verlof. Het onderwerp is en gros opgegeven door den heer Thorbecke en de Minister heeft zich bereid verklaard te antwoorden.

De heer VAN NISPEN bestrijdt de uitlegging van den heer de Kempenaer. Als hij let op de 2o. al. van art. 89 der Grondwet, welke zegt: „zij (de ministers) geven aan de kamers, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, de verlangde inlichtingen, waarvan het verleenen niet strijdig kan worden geoordeeld met het belang en de zekerheid van het Rijk, de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen„, — dan kan wel reden geweest zijn om in het Regl. van Orde niet te willen om eerst te vragen te formuleren, of het onderwerp in zijn geheel op te geven.

De heer VAN GOLTSTEIN zegt, dat men gewezen heeft op de overeenstemming en het overleg, die er bestaan tusschen den heer Thorbecke en den Min. van Buitenl. Zaken, want de Minister heeft zich bereid verklaard te antwoorden. Het is zoo, het is ook belangwekkend, maar dat is voor hem nog geene reden om zonder genoegzame inlichting voor het verlof te stemmen. Hij ontwikkelt dit nader. Het onderwerp is in het duistere; de aard der geruchten is niet genoeg blootgelegd.

De MIN. v. BUITENL. ZAKEN zegt, dat de heer van Goltstein eene verkeerde strekking aangeeft van de voorgenomene interpellatie van den heer Thorbecke, en aan zijne bereidverklaring tot antwoorden. Die heer heeft gesproken van overleg tusschen een Minister en den heer Thorbecke. Hij stelt er prijs op dat men wete dat er geen overleg heeft plaats gehad. De heer Thorbecke heeft alleen de beleefdheid gehad vóór de vergadering, hem kennis te geven dat hij de interpellatie zou doen en daarop was de Min. tot antwoorden bereid.

De VOORZITTER stelt nu voor, om het gevraagd verlof te verleenen. Dit verlof wordt zonder stemming verleend.

De VOORZITTER zegt, dat nu de dag bepaald moet worden, waarop die interpellatie zal plaats hebben. Hij stelt voor die te doen houden, na afloop van de hangende discussie. Indien men tegen zijn voorstel stemt, dan is er besloten dat de interpellatie dadelijk zal plaats hebben.

Bij stemming wordt met 41 tegen 10 stemmen besloten, dat er dadelijk met de interpellatie zal worden aangevangen. — Voor het voorstel van den voorzitter stemden de heeren: Elout, Hoekwater, van Rappard, Wintgens, Donker, van Goltstein, de Kempenaer, van Heiden Reinestein, van Lijnden en Gevers van Endegeest.

De heer THORBECKE, alsnu het woord opvattende, herinnert, dat hij als onderwerp van de vragen, die hij wenschte te doen, had opgegeven: de vrijheid onzer handelsvloot, in betrekking tot de waarschuwing, door den Minister van Buitenlandsche Zaken uitgevaardigd in April, in betrekking tot de berigten of geruchten, waardoor op dit oogenblik velen verontrust worden. De waarschuwing van den Minister van Buitenlandsche Zaken vindt men in de *Staats-Courant* van 15 April ll. De waarschuwing zelve is gedagteekend 14 April en luidt aldus:

„De Minister van Buitenlandsche Zaken, ontwaar geworden zijnde, dat er voornemens hebben bestaan om oorlogsammunitie ter zee, in strijd met de pligten, aan onzijdige mogendheden door het volkenregt opgelegd, uit te voeren, acht zich verpligt om de aandacht van reeders en inladers te vestigen op het gevaar, waaraan zij niet alleen zich zelven door dergelijke expeditien zouden blootstellen, maar ook op de nadeelige gevolgen en den overlast, welke de Nederlandsche schepen zouden kunnen komen te lijden, zoo bij de ooglogvoerende mogendheden het vertrouwen niet kon bestaan, dat die vlag in geen geval tot het onbehoorlijk vervoer van oorlogs-contrabande zal gebruikt worden.

„Bij de verzekeringen, welke de Regering des Konings heeft ontvangen, dat de regel *vrij schip vrij goed*, door al de oorlogvoerende mogendheden zal worden geëerbiedigd, dat alleen voor contrabande van oorlog en voor dépêches aan eene der oorlogvoerende mogendheden eene uitzondering zal worden gemaakt, en dat het onderzoek, of zich in schepen, welke de Nederlandsche vlag voeren, ook zoodanige contrabande bevindt, met de meest mogelijke gemakkelijkheid zal worden toegepast, is het voor den eerlijken handelaar en reeder van groot belang, dat alom de overtuiging besta, dat er van de Nederlandsche vlag geen misdruik worde gemaakt, en er alzoo geene aanleiding worde gegeven om ongunstige vermoedens te doen koesteren tegen hen, die het voorregt hebben onder die vlag te vâren.

„De Regering van Z. M. den Koning zou hare bescherming niet kunnen verleenen aan schepen, welke, in strijd met de pligten van onzijdige staten, oorlogs-contrabande inhielden, of zich met de overbrenging van verboden dépêches belasten.„

Welke zijn nu de berigten of geruchten, waardoor velen op dit oogenblik zijn verontrust? Men zegt, dat schepen van oorlogvoerende mogendheden verschenen zijn voor onze havens; men zegt, dat schepen van die mogendheden zelfs op de reede van sommige havens ten anker liggen; men voegt er bij, dat koopvaardijschepen, uit die havens stevenende, worden achtervolgd, in volle zee opgewacht, en dáár door de schepen der oorlogvoerende mogendheden aan het gewone regt van onderzoek worden onderworpen. — Wat maakt men daaruit op? Men maakt er uit op, dat schepen van oorlogvoerende mogendheden de noodzakelijkheid inzien de wacht te houden voor onze havens, iets wat de Minister van Buitenlandsche Zaken juist heeft willen voorkomen door het doen der waarschuwing. In alle gevallen, zoodanig bezoek, bij andere gelegenheden vereerend, levert op dit oogenblik geen blijk van uitnemend vertrouwen op, en strekt niet tot handhaving onzer neutraliteit. — Nu is Spr. *eerste* vraag:

Is er van deze zijde tot dien maatregel eenige aanleiding gegeven? Is aan den Minister van Buitenlandsche Zaken bekend, dat er zoodanige daad is verrigt, die hem aanleiding heeft gegeven tot de gemelde waarschuwing? De maatregel, waarvan hier sprake is, is toch geen gewone maatregel. In den regel wacht men geene uitzeilende schepen in open zee op, om ze aan een onderzoek te onderwerpen.

Sprekers *tweede* vraag is deze:

Indien zoodanige maatregel, die misschien geen blijk geeft van vertrouwen en van eene goede handhaving onzer neutraliteit, — niet mogt kunnen worden gekeerd door zoodanige middelen, als welke de Min. van Buit. Zaken welligt onder zijn bereik heeft, zou het dan niet met onze waardigheid overeenkomen, om onze schepen vòòr het uitzeilen aan een eigen onderzoek te onderwerpen, in stede van door de mogendheden aan de grenzen van ons zeegebied te worden onderzocht? Moet er dus niet van Regeringswege zelve een onderzoek op de uitzeilende schepen plaats hebben? en hij zou meenen, dat daardoor een waarborg zou worden gegeven, waardoor alle voorwendsel tot een onderzoek bij de oorlogvoerende mogendheden zou zijn ontnomen.

Eene *derde* vraag heeft betrekking op hetgeen men in de dagbladen gevonden heeft nopens eene beschikking op verzoekschriften, aan den Minister van Buitenl. Zaken gezonden door de handelshuizen van Amsterdam, Rotterdam, Delft en Schiedam. Die handelshuizen hebben zich, volgens dat berigt, gewend aan den Min. van Buitenl. Zaken, met verzoek om tusschenkomst der Regering tegen het nadeel, dat de blokkade van de havens in de Oost- en Witte Zee welligt zou kunnen toebrengen, door de aflevering van granen in den weg te staan. De Minister heeft daarop onder dagteekening van 10 April het volgende geantwoord:

« De Minister van Buitenl. Zaken heeft de eer ter kennisse te brengen van de heeren L. c. s. te Amsterdam, Rotterdam, Delft en Schiedam, in antwoord op hun adres, dat de daarbij bedoelde belangen van Nederlandsche handelaren op Rusland, die aldaar op levering gekocht en reeds betaalde granen of andere producten hebben liggen, ingeval van blokkade der Russische aan de Oost- en Witte Zeeën gelegene havens en kusten, dringend Zr. Ms. gezanten te Londen en te Parijs zijn aanbevolen; zullende de uitslag hunner pogingen onverwijld aan belanghebbenden worden medegedeeld. »

Acht dagen later heeft de Min. van Buitenl. Zaken eene

tweede beschikking aan dezelfde huizen gerigt, inhoudende, dat de Nederl. gezant te Parijs een onderhoud heeft gehad met den Franschen Min. van Buitenl. Zaken, daarbij aandringende om de vrachten, die in de havens van de Oostzee waren aangekocht vóór de oorlogs-verklaring, vrij te doen uitvoeren. — Sprekers vraag is nu deze:

Of de Min. van Buitenl. Zaken in staat of genegen is hier te zeggen, of die aandrang van onze zijde tot eenig gunstig gevolg heeft geleid, of, zoo dit niet het geval mogt zijn, of de Minister daarop uitzigten heeft?

Z. Exc. de Min. v. Buitenlandsche Zaken heeft zich te eerder bereid verklaard aangaande de gedane interpellatie te antwoorden, nademaal sommige dagbladen allerlei geruchten hebben verspreid, hetgeen door andere dagbladen is overgenomen. Het is niet te vergen van de Reg. en ook niet te verwachten (althans niet in dezen tijd, waarin zoo gemakkelijk allerlei geruchten verspreid worden), dat zij die geruchten telkens in het officieel orgaan doet tegenspreken. Hier, in deze Vergadering is daartoe de plaats, en het verheugt alzoo Z. Exc. in de gelegenheid te zijn, om zoo ver hij kan, de noodige ophelderingen te geven tot geruststelling van de eer, den naam en de waardigheid, waarop onze natie zoo jaloersch is. De Min. moet beginnen met te zeggen, dat de maatregel, welke hier plaats gehad heeft, door den vorigen Spr. min of meer is voorgedragen naar de wijze, zooals dit door de gemelde bladen is medegedeeld, en hetgeen niet geheel juist is. Men weet het, wij kunnen en willen niet beletten het binnen komen in onze havens van oorlogschepen der oorlogvoerende mogendheden.

Wij zijn met al de drie groote Mogendheden bevriend en onzijdig. Daarvan zullen wij niet afwijken, wat ook van ter zijde worde gedaan, om ons daarvan af te brengen. Het komen van vreemde oorlogsschepen in onze havens is dus geoorloofd, en in het algemeen zelfs wenschelijk. Het is te beschouwen als een bezoek van welwillende vrienden. Nu is er slechts een klein oorlogschip (een Fransche kotter, maar Z. Exc. meent van *acht* stukken) voor eenige dagen ter reede van Helvoetsluis gekomen. Dat heeft opzien gebaard, maar dit levert geene rede tot verontrusting op. Ware dit het geval, het zou hem leed doen voor de Ned. Natie. Er is te minder rede van verontrusting, omdat dit schip was onder de vlag eener bevriende Mogendheid, waarvan wij steeds de meeste welwillendheid hebben ondervonden, en die uitdrukkelijk verklaard heeft te beseffen het belang, dat wij bij de neutraliteit hebben. De komst van dat oorlogsschip binnen eene onzer havens beteekent dus niets. Van dat bezoek is een tweeledig gebruik gemaakt. Het eene is door den vorigen Spr. genoemd; het andere is het houden van politie in onze havens; dat men het oog op onze schepen zou houden, om die ook binnengaats te visiteren, Z. Exc. zal het niet behoeven te zeggen, dat daarvan geene quaestie is.

De oorlogvoerende Mogendheden hebben het regt, en dit is erkend, om onze schepen in volle zee te visiteren, en als die contrabande van oorlog in hebben, deze prijs te verklaren. De Minister heeft zijne landgenooten gewaarschuwd, en hij heeft reden om te gelooven, dat zij geen contrabande van oorlog doen vervoeren. Verder dan deze waarschuwing kan de Regering niet gaan. Er is gevraagd, of het gemelde Fransche schip in last had, in onze havens toe te zien, of er eenig schip uitliep, het alsdan tot in volle zee te volgen en aldaar te visiteren. — De Minister antwoordt hierop, dat wij ons uit een staatsregterlijk oogpunt daartegen niet zouden kunnen verzetten. Maar hij zou het diep gevoelen, als dit de last van het vreemde oorlogsschip zou geweest zijn. Hij heeft zich dan ook gehaast zich te verzekeren, dat dit niet het geval is, dat zoodanig de last van het schip niet is. Meer kan ZExc. er niet van zeggen. Als het mastvrije Nederland alle Mogendheden in hare havens toelaat, dan kan het doel van deze niet zijn, te spionneren. Die Mogendheden zelve zijn daartoe ook niet in staat. ZExc. kan verzekeren, dat dit niet de last van het schip is.

Nu vraagt de vorige Spr. of er eenige aanleiding gegeven is, om de handelsvlag van Nederland te wantrouwen. De Minister zegt daarop, dat er, na zijne overtuiging, geene aanleiding gegeven is. Hij kan niet tegengaan, dat er eenige vermoedens bestaan welke van buiten afgevoerd worden met doeleinden, welke Z. Exc. hier niet te karakteriseren heeft. Maar hem is geene aanleiding bekend, om de Nederlandsche vlag te soupçonneren, van eenig oorlogcontrabande over te voeren. — Het tweede onderdeel der eerste vraag was (altijd onderstellende, dat er maatregelen genomen zijn op grond van gerezen wantrouwen), of die maatregelen niet konden geweerd worden, door maatregelen van onze zijde, en onze schepen voor hun vertrek behoorlijk te doen onderzoeken. Z. Exc. antwoordt hierop, dat de Ministers des Konings geene politie voor andere Staten uitoefenen. Het zou ook weinig effekt hebben. Dan zou bovendien ieder schip onderworpen zijn aan al die lastige formaliteiten, waarover nu reeds geklaagd wordt. Wat zou de handel zeggen, als wij ieder uitgaand schip zoodanig zouden controleren tot aan de uiterste wacht, dat wij zouden kunnen verklaren, dat daarin geen contrabande van oorlog was. Die maatregel is niet uitvoerlijk, en Z. Exc. zou ook niet wenschen dien uit te voeren. De oorlogvoerende Mogendheden hebben het regt, onze schepen in volle zee te visiteren. Het is Z. Exc. nog niet bekend, dat eene enkele klagt van eenig misbruik, hetwelk van dat regt van visitatie zou zijn gemaakt, is ingekomen. Ook is hem niet ter oore gekomen, dat op eenig hollandsch schip schijn van contrabande is geweest. En als Z. Exc. spreekt van oorlogs-contrabande, dan bedoelt hij hetgeen daaronder werkelijk wordt verstaan en bestemd is naar eenige havens der oorlogvoerende Mogendheden. Hetgeen uit onze havens vertrekt is hoofdzakelijk bestemd voor de Oost, de kust van Guinea en de W. Ind. Men denke dus na, wat het gevolg zou zijn van den maatregel, waarop hier gewezen wordt.

De tweede vraag betreft de belangen der kooplieden, die voor de blokkade der Oostzee, granen en andere voorwerpen gekocht hebben, en die, volgens gewoonte in het najaar betalen, om de artikelen in het voorjaar te ontvangen. De Minister antwoordt hierop, dat voor zoo verre de schepen niet uit de geblokkeerde havens hebben kunnen vertrekken, de aanvraag is gedaan, om daartoe alsnog verlof te geven. Dit is geschied voor dat nog eenig request bij den Minister was ingekomen. Toen die waren ontvangen, is de aanvraag met naderen aandrang herhaald. Daaraan is door de oorlogvoerende Mogendheden nog niet kunnen worden voldaan. Daardoor wordt aangevoerd: zou de blokkade worden verijdeld? Sedert een paar dagen heeft ZExc. echter rede te hopen, dat er mogelijkheid bestaat, dat daarop teruggekomen worde, althans voor die koopers, welke hunne belangen met deugdelijke bewijzen kunnen staven. Het zal overigens altijd eene concessie zijn. Het regt van blokkade is, dat niets mag worden uitgevoerd.

Alleen wordt, als gunst, eene uitzondering gemaakt voor zoodanige schepen, welke bij de verklaring van blokkade in lading waren. — Z. Exc. hoopt met een en ander behoorlijk de gedane vragen te hebben beantwoord.

De heer Thorbecke zegt, dat ieder dankbaar zal zijn voor de gegevene inlichtingen. Op sommige punten wil hij echter nadere geruststelling van den Minister ontvangen. Wat betreft het antwoord, dat onze schepen niet binnengaats worden onderzocht, zegt Spr., dat dit inderdaad met onze waardigheid zou strijden. Hij wil toeg[...] Minister gezegd heeft, dat dit buitengaats nie[...] worden belet, maar hij vraagt aan den Minis[...] dan een oorlogschip naar Hellevoetsluis is geste[...]

Wat het punt der visitatie aangaat, zegt Sp[...] zijne vraag was, of het niet mogelijk ware, dat[...] borgen konden geven, dat er geen contrebande [...] uitgevoerd. Dat is het regt van convooi, het[...] ons regt geweest is, en waardoor de visitatie on[...] Ten opzigte der kooplieden, die granen gekoch[...] welke zich in geblokkeerde havens bevinden, hee[...] de vraag gedaan in het vertrouwen op den aan[...] Regering en ook in het vertrouwen op de zuive[...] schappelijke neutraliteit, waardoor het eerder moge[...] iets bij gunst te verkrijgen, wat naar streng re[...] niet zou behoeven te worden toegestaan Hij hoopt d[...] Minister gelukken moge te verkrijgen, wat tot h[...] niet is bekomen.

De Min. van Buitenl. Zaken antwoordt, dat[...] mand ons ten kwade kan duiden, dat wij een o[...] naar Hellevoetsluis zenden. Het is eene overbodige[...] Overigens op de reede van Hellevoetsluis, waar de[...] oorlogsvlag wappert, moest ook de Nederlands[...] worden aangetroffen, want de *Attalante* moet de[...] vloot begeleiden; wat aangaat de vroegere handha[...] het regt van convooi, zegt de Minister, dan in[...] hier met den Spreker kon terugtreden tot dien[...] tijd der vaderen, dan gelooft hij niet, dat dat[...] was, dat onze schepen vooraf door ons o[...] werden of zij contrabande inhielden en dat zij da[...] visitatie waren, overal waar zij verschenen. Niet[...] geven van certificaten heeft wel een onderwerp va[...] ratie uitgemaakt en nog geeft hij de hoop niet op[...] zou kunnen geschieden, maar dan zal dit van een[...] aard zijn. Wat aangaat de goederen van Nede[...] kooplieden in de geblokkeerde havens, zegt de [...] in antwoord op den vorigen Spreker, dat gee[...] regering in Europa van de oorlogvoerende [...] heden tot hiertoe heeft kunnen verkrijgen, wat [...] in dat opzigt wenschen. En hoe goed ook onze [...] houding zij, zij is niet van die intiemen aard [...] zouden verkrijgen wat aan geen ander verleen[...] Men moge zijdelingsche bedenkingen aanwenden [...] gedrag der Nederl. Regering verdacht te maken, [...] bestaat geen schijn of schaduw, dat tot eenige v[...] aanleiding geeft.

Met de eerlijke verklaring, dat wij onzijdig zijn [...] blijven, herhaalt de Minister dat wij geen grond [...] van grond geven tot eenige, zelfs zijdelingsche v[...] Hij zegt dit niet tot de Kamer, maar ten aan[...] natie, opdat zij niet door deze of gene bekendma[...] provoceerd door zucht om tegenstand aan de Re[...] bieden) op een verkeerd spoor worde gebragt. [...] niet noodig de regering te wijzen op de handha[...] neutraliteit. De regering zet kalm en eerlijk haren [...] Zij laat zich door niemand dwingen om van het [...] onzijdigheid af te gaan. Geen handelaar moet zic[...] waan laten brengen, dat hij voordeelen zou k[...] halen, door eene afwijking van onze stelling teg[...] oorlogvoerende mogendheden.

Hiermede zijn de interpellatien afgeloopen.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Grave[...]